

Правовий аспект фінансового контролю та протидії корупції у сфері цивільного захисту та природно-техногенної безпеки

Павлов Дмитро Миколайович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри економіко-правових дисциплін (Національна академія внутрішніх справ)

Актуальність дослідження питань фінансового контролю та протидії корупції у сфері забезпечення природної та техногенної безпеки у контексті реалізації державної функції цивільного захисту зумовлена специфікою контрольної діяльності за використанням коштів на забезпечення пожежної безпеки, запобігання і реагування на інші надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру, ліквідацію їх наслідків та здійснення дозвільної роботи у сфері цивільного захисту. Особливістю фінансування системи цивільного захисту є складність визначення обсягу видатків на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій, значна кількість суб'єктів, задіяних у реалізації заходів у сфері цивільного захисту, розподіл видатків між державним та місцевими бюджетами [1].

На важливість протидії корупції у сфері цивільного захисту вказує недавня гучна справа, коли окремі керівники Державної служби України з надзвичайних ситуацій створили злочинну схему навколо закупівлі паливно-мастильних матеріалів. Наразі корупційна схема викрита, а її фігуранти були затримані безпосередньо під час засідання Уряду.

Оскільки основним джерелом фінансування заходів у сфері забезпечення природної та техногенної безпеки виступає бюджет, в першу чергу доцільно вести мову про оптимізацію саме бюджетного контролю у досліджуваній сфері суспільних відносин. Завданнями бюджетного контролю є запобігання ухваленню рішень, які можуть призвести до вчинення бюджетних правопорушень; виявлення бюджетних правопорушень та вжиття заходів для їх припинення; виявлення слабких місць у виконанні бюджетних програм; розроблення пропозицій щодо попередження бюджетних правопорушень та підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів [1, с. 36-43].

Ефективність витрачання бюджетних коштів або рівень їх віддачі у сфері природно-техногенної безпеки не завжди можна визначити фінансовим аудитом, оскільки критерієм ефективності є рівень досягнення запланованих цілей який значною мірою залежить від якості прийнятих управлінських рішень. З огляду на це у світовій практиці поряд з фінансовим аудитом вже давно використовується така форма контролю як аудит адміністративної діяльності, який ще називають операційним, управлінським аудитом. Аудит адміністративної діяльності — це форма бюджетного контролю, за допомогою якого вивчаються процедури прийняття і виконання управлінських рішень суб'єктами бюджетного процесу з метою досягнення певних цілей. Невід'ємним елементом аудиту адміністративної діяльності є

аудит ефективності використання бюджетних ресурсів. Він являє собою контроль якості управлінських рішень з погляду економічності та ефективності використання бюджетних коштів. При цьому контролери ставлять під сумнів не лише законність і достовірність використання ресурсів за призначенням (як при ревізії або фінансовому аудиті), а й доцільність і необхідність того чи іншого управлінського рішення про використання бюджетних коштів взагалі. Результатом дослідження є аудиторський звіт, в якому міститься висновок: чи доцільно продовжувати вкладення бюджетних коштів у неефективну програму або які зміни необхідно внести для поліпшення управління реалізацією програми [2, с. 448-450].

Таким чином, змінюється ідеологія державного фінансового контролю — від перевірки достовірності витрат переходять до аналізу ефективності управління бюджетними коштами, державним і комунальним майном.

Взаємозв'язок між заходами антикорупційного характеру та розвитком державного фінансового контролю у сфері забезпечення природно-техногенної безпеки є очевидним та обопільним. Удосконалення антикорупційного законодавства сприяє розвитку державного фінансового контролю, який, зі свого боку, забезпечує попередження фінансових правопорушень і недопущення застосування корупційних схем розкрадання коштів. Зокрема, окремі статті Кодексу цивільного захисту України, містять відповідні норми антикорупційного законодавства, що безпосередньо пов'язані з питаннями комплектування органів управління та сил цивільного захисту, проходження служби цивільного захисту.

Враховуючи, що відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 25.04.2014 № 120 діяльність Державної служби з надзвичайних ситуацій спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, доцільним видається об'єднання служб внутрішнього аудиту МВС та ДСНС з метою усунення дублювання функцій та скорочення управлінського персоналу [3]. Обґрунтованим видається також розширення компетенції підрозділів з питань запобігання та виявлення корупції ДСНС України. Крім того, особливості здійснення фінансового контролю та аудиту у сфері природно-техногенної безпеки повинні бути відображені у главі 20 Кодексу цивільного захисту України.

Список використаних джерел:

1. Чубенко А. Г. Теоретико-правові засади бюджетного контролю за використанням коштів у сфері цивільного захисту / А. Г. Чубенко // Юриспруденція: теорія і практика. - 2010. - № 9 (71). - С. 36-43.
2. Бюджетний менеджмент: Підручник / В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.; За заг. Ред.. В. Федосова. - К.: КНЕУ, 2004. - 864 с.
3. Питання спрямування та координації діяльності Державної служби з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2014 № 120. - Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/newsnpd>